

Spis treści

Słowo wstępne 11

Zdzisław Lachowski – Redaktor Naczelny, Zastępca Szefa BBN

PODSUMOWANIE SPBN

Główne ustalenia i rekomendacje Strategicznego Przeglądu
Bezpieczeństwa Narodowego 2012 19

Stanisław Koziej

Zakończony we wrześniu 2012 r. Strategiczny Przegląd Bezpieczeństwa Narodowego (SPBN) był przedsięwzięciem pionierskim na gruncie polskim. W ramach SPBN po raz pierwszy w tak kompleksowy i interdyscyplinarny sposób, przy zaangażowaniu wielu wybitnych polskich ekspertów i instytucji zajmujących się sprawami bezpieczeństwa, dokonano analizy i oceny warunków oraz stanu bezpieczeństwa narodowego RP, określono cele i sposoby ich osiągnięcia, a także sposoby przygotowania (utrzymywania i transformacji) koniecznego dla tego systemu bezpieczeństwa. Przegląd zapoczątkował nową jakość w polskiej kulturze i myśli strategicznej, a jego sukcesem jest uruchomienie społecznej debaty o sprawach bezpieczeństwa narodowego. Sukces ten będzie pełny, jeżeli efektem Przeglądu będą realne działania zmierzające do stworzenia zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego.

Aspekty bezpieczeństwa militarnego w ujęciu Strategicznego
Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego 37

Rekomendowana w SPBN polityka bezpieczeństwa sprowadza się zasadniczo do prewencyjnego myślenia i działania. W podejściu tym można dostrzec przesunięcie środka ciężkości z modelu sił zbrojnych o charakterze ekspedycyjnym w kierunku zwiększenia zdolności obronnych. Ponadto dąży się do usprawnienia podsystemu obronnego poprzez wyposażenie go w rozbudowane zdolności przeciwwaskoczeniowe. Stąd też priorytety modernizacyjne sił zbrojnych kładą nacisk na zwiększenie mobilności i siły rażenia, lepsze z informatyzowanie i „zrobotyzowanie” pola walki oraz wsparcie procesu kierowania i dowodzenia. Chodzi zatem o wejście w posiadanie narzędzi i zdolności, które pozwalałyby przede wszystkim uprzedzić powstanie sytuacji politycznie niejasnych, a w chwili ich zaistnienia i być może osamotnienia sojuszniczego nie dać się całkowicie zaskoczyć i natychmiast odpowiednio zareagować. (oprac. Departament Zwierzchnictwa nad Siłami Zbrojnymi BBN)

Bezpieczeństwo pozamilitarne Polski w świetle rezultatów SPBN 55

Zmiany w zakresie sposobu pojmowania bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego związane są przede wszystkim ze znacznym wzrostem znaczenia komponentu pozamilitarnego. Diagnoza systemu ochronnego bezpieczeństwa państwa

oraz społecznych i gospodarczych źródeł bezpieczeństwa i stabilności państwa, a także wskazanie najważniejszych legislacyjnych kierunków zmian prowadzących do optymalizacji bezpieczeństwa narodowego należały do najważniejszych zadań Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego. Efekty prac podjętych i przeprowadzonych przez Komisję SPBN z udziałem Biura Bezpieczeństwa Narodowego stwarzają możliwość postulowanego doskonalenia systemu, zwłaszcza poprawy efektywności jego funkcjonowania. (oprac. Departament Prawa i Bezpieczeństwa Pozamilitarnego BBN)

Organizacja Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego 77

Strategiczny Przegląd Bezpieczeństwa Narodowego był przedsięwzięciem nowatorskim w wielu aspektach, w tym również pod względem organizacyjnym. Stanowił pierwszy krok w porządkowaniu cyklu planowania strategicznego w dziedzinie bezpieczeństwa i dostarczył wielu doświadczeń, które pozwolą na doskonalenie rozwiązań organizacyjnych dotyczących tego typu przedsięwzięć w przyszłości. Niniejsza publikacja prezentuje refleksje koordynatorów Przeglądu tuż po jego zakończeniu. (oprac. Departament Analiz Strategicznych BBN)

POLITYCZNO-STRATEGICZNE ASPEKTY BEZPIECZEŃSTWA

Zmiany w polityce bezpieczeństwa USA 91

Janusz Tomaszewski

Ogłoszony w ostatnim kwartale 2011 r. strategiczny zwrot Stanów Zjednoczonych ku regionowi Azji i Pacyfiku spowodował zmiany w amerykańskiej polityce bezpieczeństwa. Przy zachowaniu istotnego znaczenia Bliskiego Wschodu, spada jednocześnie pozycja Europy w optyce USA. Stany Zjednoczone są zmuszone do zmierzania się z wyzwaniami, jakie w świecie arabskim przyniosła fala antyrządowych wystąpień, która obaliła niektórych amerykańskich sojuszników oraz przerodziła się w wojnę domową w Syrii. USA nieustannie muszą zmagać się również z zagrożeniami ze strony Iranu i Korei Płn. Wszystkim tym czynnikom towarzyszy konieczność redukcji amerykańskiego budżetu obronnego o blisko 500 mld dolarów w perspektywie najbliższych 10 lat.

Rosja wobec wewnętrznych wyzwań i zagrożeń w najbliższych latach 117

Katarzyna Przybyła

Przełom lat 2011 i 2012 w Rosji minął nie tylko pod znakiem wyborów parlamentarnych i prezydenckich, ale przede wszystkim – demonstracji i protestów przeciwko przedstawicielom władzy i fałszerstwom wyborczym. Aby niezadowolenie społeczne nie eskalowało aż do punktu destabilizacji państwa, potrzebne jest wprowadzenie gruntownych reform w wielu dziedzinach. Społeczeństwo rosyjskie zbudziło się z letargu i domaga się większej demokratyzacji w stosunkach z władzą. Nie wiadomo jednak, czy władzy starczy odwagi politycznej do wprowadzenia zmian. Tymczasem przyszłość Rosji zależy od poradzenia sobie z licznymi wewnętrznymi wyzwaniami

i zagrożeniami, w tym: bezrobociem; korupcją; problemami religijnymi, etnicznymi i nacjonalistycznymi; terroryzmem, a także reformą gospodarczą i sił zbrojnych.

Polityka Chin wobec Afganistanu w kontekście zakończenia misji ISAF 141

Wojciech Zaborowski

Afganistan jest obecny w polityce zagranicznej Chin, jakkolwiek nie jest jej kierunkiem priorytetowym. Chińskie zaangażowanie ogranicza się tu do skromnej pomocy rozwojowej i inwestycji w wybrane sektory gospodarki. Zaangażowanie to wynika głównie z potrzeby uzyskania dostępu do rynków zbytu dla własnych produktów i usług, źródeł surowców naturalnych oraz nowych szlaków tranzytowych. Chiny wstrzymują się od udzielenia szerszej pomocy militarnej w stabilizacji Afganistanu, a relacje afgańsko-chińskie podporządkowane są sojuszowi chińsko-pakistańskiemu. Analiza genezy, rozwoju i aktualnego stanu stosunków afgańsko-chińskich pozwala prognozować, że mimo dużych możliwości oddziaływania na sytuację w regionie, polityka Chin wobec Afganistanu nie ulegnie radykalnym zmianom po zakończeniu misji ISAF w 2014 r.

Państwa Rady Współpracy Zatoki wobec „arabskiej wiosny” 165

Katarzyna Kowalewska

„Arabska wiosna” przyniosła zwrot w polityce wewnętrznej państw, przez które przetoczyła się fala rewolucji, oraz przemiany w układzie sił na Bliskim Wschodzie. Ostateczny rezultat tych zmian jest wciąż nieznan, ale uwagę zwraca polityka państw Rady Współpracy Zatoki wobec antyrządowych wystąpień. Na pozycji lidera organizacji umocniła się Arabia Saudyjska, którą można uważać za główny motor działań Rady. Ponadto rewolucje w regionie przyczyniły się do wzmocnienia i konsolidacji tożsamości tej organizacji jako zdolnej do sprawnego reagowania na wydarzenia w otoczeniu międzynarodowym. Wyrazem tych przemian jest projekt rozszerzenia Rady Współpracy Zatoki o Maroko i Jordanię oraz wzmocnienia współpracy poprzez przekształcenie Rady w „Unię Zatoki”.

Przyszłość Korei Północnej 181

Przemysław Pacuła

Korea Północna jest unikatowym we współczesnym świecie reżimem, który skutecznie opiera się międzynarodowej presji w kwestii zmian politycznych i gospodarczych. KRLD, prowadząca agresywną politykę połączoną z ogromnym potencjałem militarnym (w tym nuklearnym), stanowi nieustające zagrożenie dla swoich sąsiadów. Jednocześnie strategiczne położenie tego państwa sprawia, że Korea Północna stała się obiektem strategicznej rozgrywki między USA a Chinami, co torpeduje wszelkie próby rozwiązania problemu na forum ONZ. Należy mieć nadzieję, że model chiński stanie się dla przywódców w Korei Płn. przykładem do naśladowania, a objęcie przywództwa przez Kim Dzong Una – początkiem tego procesu.

POZAMILITARNE ASPEKTY BEZPIECZEŃSTWA**Problem prania brudnych pieniędzy w regulacjach międzynarodowych 199***Przemysław Siejczuk*

Pranie brudnych pieniędzy można zdefiniować jako wprowadzanie do obrotu gospodarczego wartości majątkowych będących korzyścią z czynu zabronionego w celu nadania im pozorów legalnego pochodzenia. Proceder ten jest ściśle związany z działalnością przestępczą, zwykle w jej najbardziej groźnym wymiarze, mającą bowiem często charakter zorganizowany. Zjawisko to w ostatnich latach stało się jednym z ważniejszych zagrożeń dla rozwoju gospodarczego Polski, Europy i świata. Opracowanie stanowi próbę syntetycznego przedstawienia najważniejszych uregulowań międzynarodowych, regulacji Unii Europejskiej i krajowych w zakresie przeciwdziałania procederowi prania brudnych pieniędzy i jego zwalczania. Zawiera też krótką charakterystykę samego zjawiska i jego skutków.

Eksport rosyjskiego gazu – strategia, plany, konsekwencje 225*Paweł Turowski*

Rosja zaplanowała znaczący wzrost produkcji gazu i zwiększenie jego eksportu do Europy oraz na Daleki Wschód. Według najbardziej optymistycznych prognoz, do 2030 r. ma nastąpić prawie dwukrotne podwyższenie jego eksportu w porównaniu z 2010 r., a w kolejnej dekadzie ma rozwinąć się sprzedaż na Dalekim Wschodzie. Są jednak czynniki, które mogą zakłócić rosyjskie plany. W Europie wzrośnie konkurencja między producentami, utrudniająca zwiększenie sprzedaży. Z kolei eksport na Dalekim Wschodzie może być niższy od planowanego, jeśli nie uda się zapewnić finansowania budowy skraplarni gazu w syberyjskich portach. Z tych przyczyn prognozowany wzrost eksportu rosyjskiego gazu będzie niższy od planowanego, zaś na rynkach europejskich w skrajnym scenariuszu możliwe jest zmniejszenie sprzedaży poniżej poziomu dotychczas notowanego.

Biogramy autorów 249